

УДК 338.242.2:656.078.8

**УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Півторак М.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
e-mail: pmv2006@ukr.net*

Транспортно-експедиторська діяльність в теперішніх реаліях в нашій країні є антимонопольною, і організація бізнесу здійснюється в середовищі сильної конкуренції за клієнтів і вантажі, як у всій галузі загалом, так і між окремими перевізниками. Саме в середовищі такої сильної конкурентної боротьби компанії сперечаються за посилення якості транспортного обслуговування, тому що саме це один з основних факторів, що впливають на формування конкурентних позицій, або розширення параметрів ринку збуту. Проблема управління конкурентоспроможністю транспортно-експедиторського підприємства є досить новою, серед науковців, що досліджують дану

проблематику, можна виокремити таких як Н.П. Белозерцева, І.В. Мальцев, А.В. Макаренков, Є.В. Бабкін, Е.В. Макашина, А.В. Болдирєв, М.С. Ярайкіна. Для ринку транспортно-експедиційних послуг типові такі види конкуренції:

- конкуренція між транспортно-експедиційними компаніями, що мають різні форми власності;
- конкуренція експедиторських компаній при обслуговуванні деяких різновидів перевезень вантажів;
- конкуренція між експедиторськими компаніями, що обслуговують повітряний, річковий, залізничний, автомобільний та інші види транспорту.

Визначаючи конкурентне середовище на транспортному ринку, необхідно зауважити, що в сучасних ринкових умовах конкурентна боротьба набуває принципово інших рис, тому що тепер усі наявні види транспорту отримують свій розвиток за рахунок внутрішніх джерел фінансування. За сучасних ринкових умов кожна компанія, що здійснює транспортні послуги, повинна знати як оцінити ступінь своєї конкурентоздатності і оперативно запобігати збитковості і банкрутству. Перманентне підвищення рівня транспортного обслуговування разом із збільшенням масштабів перевезень досить вдало відображається на конкурентоздатності експедиторських компаній на ринку транспортних послуг. Конкурентна боротьба на ринку транспортних послуг, яка виникла внаслідок появи багатьох дрібних підприємств та потужними темпами освоєння східних ринків західними компаніями у поєднанні з агресивною податковою політикою держави і подорожчанням сировинних ресурсів зумовили транспортні підприємства шукати додаткові резерви.

На сьогодні ми можемо сміливо сказати, що високоефективна діяльність транспортно-експедиторських підприємств вже не може існувати без широкомасштабного використання комп'ютерних рішень. Не дивлячись на особливості і складність експансії комп'ютерних технологій, цей процес є об'єктивною необхідністю в контексті загального технологічного розвитку всіх суб'єктів господарювання. Така тенденція є наслідком значного зростання обсягів інформації, яка підлягає опрацюванню. Звичайним способом вже не можливо виокремити з величезного потоку даних всю релевантну інформацію і використати її для прийняття управлінських рішень на підприємстві. Визначальним чинником в управлінні стає швидкість обробки даних і отримання потрібних відомостей [1]. Як і в інших галузях економіки, ринок транспортно-експедиційних послуг поступово перетворюється на ринок покупців.

Відповідно транспортно-експедиційним компаніям необхідно більш детально вивчати і прогнозувати потреби потенційних споживачів своїх послуг з метою їх всеосяжного задоволення. Виходячи із викладеного, результативна діяльність транспортно-експедиторських компаній передбачає системне використання маркетингових досліджень під час планування і організації своєї діяльності. Високий ступінь конкурентної боротьби можна побачити в сегменті транспортно-експедиторських послуг. Це явище пов'язане з великою кількістю гравців на цьому ринку, і встановленням рівноваги між попитом і пропозицією на ринку. Транспортно-експедиторські підприємства, що працюють в умовах досконалої конкурентної боротьби як правило досить

оперативно реагують на зміни ринку і потреби споживачів їхніх послуг, щоб надати максимально повну послугу за об'єктивними цінами.

Експедиторські підприємства, направлені на пропонування широкого спектру своїх послуг, одночасно стикаються з необхідністю залучати посередницькі компанії для реалізації замовлень клієнтів таким чином, щоб привести свої витрати до мінімуму. Мінімальні витрати є необхідною умовою для утримання компанії на конкурентному ринку. Уміння правильно організувати цей складний процес логістики є одним з визначальних чинників конкурентоспроможності компанії і підтримці достатнього рівня її розвитку [2]. Перелік послуг які надають транспортно-експедиторські компанії є достатньо широким, що визначає ступінь конкурентоспроможності фірми і одночасно показує рівень понесених витрат. Типовою особливістю є те, що транспортно-експедиторські послуги мають системний характер. Тому компанії вкрай необхідно чітко визначитись із стратегією в сегменті логістичного обслуговування покупців таких послуг [3].

Надання кожної окремої послуги оцінюється в першу чергу з позиції технологічної достовірності і юридичної відповідності документації, що фіксує результат її надання, а також якість професійних навичок фахівців транспортно-експедиторської компанії, що виконують дану послугу. Кістяк даної документації складають документи, що підтверджують реалізацію договору на транспортно-експедиторську діяльність, інших договорів з клієнтами компанії, субпідрядними перевізниками, страховиками, митними брокерами та іншими організаціями, що передбачають обов'язок експедиторської компанії реалізувати всі положення, зазначені в договорі на надання послуг. Типове транспортно-експедиторське підприємство повинно крім того, що забезпечувати достатню якість своїх послуг, але і відповідати всім вимогам, що стосуються його як оператора логістики.

Як приклад, експедиторська фірма формує перелік своїх послуг, які є достатньо різноплановими, що впливає і визначає її конкурентоспроможність. Необхідним параметром формування достатньої конкурентоспроможності є якість послуг які надаються. Дієве управління якістю послуг, що надаються передбачає оптимізацію всіх процесів, пов'язаних з діяльністю підприємства, тому що проводячи оцінку якості послуг експерти виходять не просто із певних стандартів обслуговування, але також із того, як всі частини процесу взаємодіють одна з одною. Категорія «якість» – є досить складною. Її визначення передбачає виділення ряду ознак, за допомогою яких можна судити про саму послугу або товар.

На сьогодні багато науковців і практиків під управлінням якістю товарів і послуг розуміють безперервний, систематизований процес впливу на параметри, які забезпечують не тільки створення продукції або послуги оптимальної якості, а й сприяють повноцінному її використанню. Тому всі ініціативи, пов'язані з розвитком транспортно-експедиторської діяльності в нашій країні повинні бути направлені на забезпечення її достатньої якості.

Вчасне визначення кола проблем управління якістю транспортно експедиторських послуг є необхідним етапом розвитку експедиторської

діяльності. До зовнішніх чинників, які впливають на конкурентоспроможність транспортно-експедиційних підприємств, належать:

- недолуге вітчизняне законодавство в сфері транспортно-експедиторської діяльності;
- застарілий морально і фізично національний флот;
- маркетингові дослідження профільних компаній перебувають в зародковому стані.

Внутрішні фактори, що визначають низьку конкурентоспроможність вітчизняних підприємств наступні:

- технології взаємодії з клієнтом не відповідають запитам ринку;
- культура спілкування перебуває на низькому рівні;
- відсутність у фахівців знання іноземних мов;
- недостатнє вивчення тенденцій розвитку світового ринку;
- не оптимізована технологія оформлення митних документів.

Отже, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день надзвичайно важливо оперативно реагувати на нові ринкові реалії, що відносяться до сфери транспортно-експедиторських послуг. Транспортно-експедиційним компаніям, щоб забезпечити достатню конкурентоспроможність, необхідно ефективно організовувати свої виробничі процеси, що забезпечить формування якісних послуг.

Література

1. Кузьмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посібник [для студ. спец. „Міжнародна економіка”] / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль. - Львів : Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.

2. Продиус О.И. Система стратегического управления конкурентоспособностью предприятия / О.И. Продиус, В.В. Васина, А.А. Богословова // Науковий вісник ОНЕУ . – 2016.- №1 (233). – С. 108-120.

3. Донець Л.І, Донець А.А., Базові принципи сучасної парадигми управління конкурентоспроможністю підприємства // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/bmnef/2012_1_2/15.pdf

Міністерство
освіти і науки
України

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Механіко-технологічний факультет

Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Академія прикладних наук Університету
управління та адміністрування в Ополі

Академія інженерних наук України

Українська асоціація аграрних інженерів

**ЗБІРНИК ТЕЗ
доповідей
VI Міжнародної
науково-практичної конференції
«Автомобільний транспорт та інфраструктура»**

AutoTransport and Infrastructure

19-21 квітня 2023 року
м. Київ

ББК 40.7
УДК 631.17+62-52-631.3

Рекомендовано до друку рішенням наукової ради механіко-технологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 18 квітня 2023 р., протокол № 8 .

Збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура» (19–21 квітня 2023 року). Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2023. 250 с.

ISBN 978-617-8102-96-8

В збірнику представлені тези доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, аспірантів і докторантів, студентів, фахівців транспортної галузі, учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Автомобільний транспорт та інфраструктура», в яких розглядаються нинішній стан та шляхи розвитку автотранспортної галузі.

ISBN 978-617-8102-96-8

© НУБіП України, 2023.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Отченашко В. В., начальник науково-дослідної частини – голова організаційного комітету;

Братішко В. В., декан механіко-технологічного факультету – заступник голови організаційного комітету;

Тадеуш Покуса, проректор Академії прикладних наук Університету управління та адміністрування в Ополь, Польща – заступник голови організаційного комітету;

Киричок П.О., президент Академії інженерних наук України – заступник голови організаційного комітету;

Загурський О.М., професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК – секретар організаційного комітету.

Войтюк В. Д., професор кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка;

Дьомін О.А., доцент кафедри транспортних технологій та засобів у АПК;

Калінін Є. І., завідувач кафедри тракторів, автомобілів та біоенергоресурсів;

Новицький А. В., завідувач кафедри надійності техніки;

Мацюк В. І., заступник декана з наукової роботи механіко-технологічного факультету, професор кафедри транспортних технологій та засобів у АПК;

Михайлович Я. М., професор кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка;

Роговський І. Л., завідувач кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка.

Савченко Л.А., завідувачка кафедри транспортних технологій та засобів у АПК.